

טלוויזיה

שילון: הכרעה אמיצה

ספרות

יהושע ומיכאל: העימות

הרגע הגדול של הטלוויזיה הגיע שעה קלה אחרי סגירת הקלפיות, ביום ה-17 במאי. על האקרן הופיעו פניו המוכרות של **חיים יבין**, בהבעה סתומה, זכפיו היתה בשורה מהממת: המחקר העצמאי של הטלוויזיה, שנערך באמצעות קלפיות-מידגם, מראה כי הליכוד ניצח בבחירות. מאחרי בשורה זו עמדה החלטה נועזת של האיש האחראי: **דן שילון**. הוא קיבל לידי את תוצאות המחקר. היה עליו להחליט: האם התוצאות הן מוסמכות, למרות שנראו בלתי-אפשריות? האם להעז ולשדר אותן, ולהסתכן בכך שבעוד כמה שעות תצחק הארץ כולה? שילון החליט. התוצאות שודרו מייד — ולארץ נודע כי נפתח עידן חדש בהיסטוריה של מדינת-ישראל.

היה זה שילון שהפעלה טלוויזיונית, שהפכה את הסיי קור האקטואלי להישג העיקרי של הטלוויזיה, לעומת הבאי נאליות הנוראה, שבה הצטיינו כימעט כל שאר התוכניות. כתבותיו של **דן רביב** על קרן תל-חי עלו על כל הכתבות שבעיתונות הכתובה על נושא זה, ובסקור השוטף של מערכת-הבחירות ביכללה, ושל מוצאי יום-הבחירות בפרט, הצטיינו כל חברי הצוות שלקחו בו חלק. הצטיינות זו מבליטה גם את הסכנה המאיימת על הטלוויזיה, עם עליית המישטר החדש, אין הוא טמון רק במגמה, האיטית אך הברורה, להטיל את מרותו על כלי-תיקשורת מרכזי זה. סכנה גדולה עוד יותר נעוצה בהסתרת כל המאורעות הפוליטיים החשובים מאחרי מסך של ערפל סמי, והפיכת הטלוויזיה למכשיר המסדר הודעות רשמיות — בדומה למקובל בדמוקרטיה העממיות.

שני ספרים התרוממו השנה מן המישור הצחיח של הספרות הישראלית. שניהם טיפלו באותו נושא בדיוק, אך היוו כימעט הפכים מבחינת הטיפול הספרותי: החאהב של **א.ב. יהושע** וחטות של **סמו מיכאל**.

שניהם טיפלו בלבטחי של הערבי הישראלי, על רקע מלחמת יום-הכיפורים. סיפרו של מיכאל, שתיאר באופן בלתי-אמצעי את ההווי של זוגות מעורבים בחוגי ר"ח, לא פונק בתישבות מפי העילית הספרותית-הביקורתית אך מצא הרחב בקרב הקוראים הפשוטים. סיפרו של יהושע, שתיאר את העימות בין דמויות ישראליות ודמות ערבית, זכה בתישבות העילית.

שניהם מסמלים את המהפך שהחל מראה אותנו גם בשטח זה בחברה הישראלית — דבר שהפך את שניהם לאנשי-ספרות של תשל"ז.

יהונתן גפן הצליח, בסיפרו שיניי חלב, במקום שבו נכשלו מרבית סופרי דורה-מדינה: תיאור דיוקנו של האמן כאיש צעיר בישראל.

בשיירה בלטה המשוררים הוותיקים — **יהודה עמיחי** בסיפרו הזמן, **דוד אבידן** בעשר תשדורות מלוויין-גור ו**אהרון אלמוג** בהצדעה לישראל.

תשל"ז עמדה בימין שקיעת שנתו-הספרות, עכשיו וטימן-קריאה, ותפיסת מקומם על ידי עיתוני-הספרות, פרוזה ועיתון 77.

התבטאויותיו של איש-הספרות של תשל"ז, **עמום עזי**, בתקופה שלאחר הבחירות, מצביעות על תפקידו של הסופר בחברה, המתחיל לקבל את ממדיו הטבעיים.

תיאטרון

סובול: חוד החנית

צעיר

עמיה: מוות בשרשרת

הצגות-תיאטרון רבות, שהופקו השנה, העידו על המשך תהליך הניווט ההדרגתי הפוקד את התיאטרון העברי. התיאטרון היחידי ששמר על מגע מקרוב עם המתרחש בחברה היה התיאטרון העירוני בחיפה, ששמר על דינמיקה של טיפוח המחזה המקורי.

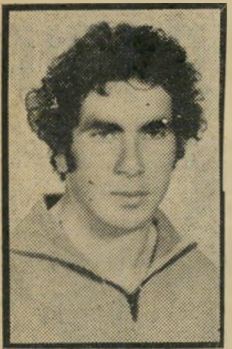
תיאטרון חיפה הציג את המחזאי **יהושע סובול** כיוצר, שמעורבותו בחיים הישראליים היא ממשית ביותר, ושהלשון במחזותיו טבעית ואינה מאולצת. סובול, שהתייחס במשך השנים האחרונות בהדרגה לצמרת התיאטרון העברי, החל דרכו במחזות מחאה-הברחתיים כי סטטוס-קוו ואדום, העוסק בפניית הדת על-חייה-פרט. בלי העשרים חשף את שורשי הקונפליקטים המוסריים האידיאולוגיים של החברה הישראלית. תשל"ז, שנפתחה בהצגת ליל העשרים, נגנלה בהצלחה גוג וחגג שוא זסטטוס-קוו ואדום 77. סובול הפך חוד-החנית של התיאטרון הישראלי כמכשיר להתמודדויות.

המדינה לא עסקה השנה בלחימה. מלחמתה היחידה היתה נטושה בדרום-לבנון, ושם פעלה באמצעות כוחות זרים, שצויידו ונתמכו על-ידי ישראל.

הצעיר שמונת עורר השנה את ההתרגשות הרבה ביותר לא נפל מכדורי אויב, אלא במערכה פנימית. **הרצף עמיה** בן 24 נסע לתומו בגיפ ברחוב השומר בבני-ברק, בליל-שבת, כאשר נתקל בשרשרת בלתי-מיוארת שנמתחה לרחוב הכביש בידי העירייה הדתית, כמו מלכודת-מוות בעיתות מלחמה. כך הוצא מן האלמוניות, בשעת מותו, צעיר ישראלי שהגורל התאכזר כלפיו: הוא חי בלי תכלית ומת לשווא. מותו לא עצר את מיצעד הכפייה הדתית, שקטלה אותו.

באותו שבוע האיר המוות גם את דמותה של צעירה, שגורלה זינעו את הארץ: **זהבה זוויר**, הנערה ה"זר" קה" שצמחה במרכז תוכנית-טלוויזיה והשתאבדה ערב הקרנתה.

דת

זהר: טריפ אלוהי

ספורט

ברקוביץ: תהילה אירופית

בפינה אחת של ישראל הפכה הדת לאופנה. כמו בארצות-הברית התייאשו כמה מאנשי הבהותמה מן הסמים המשכרים ומפולחן הפופ, מצאו להם טריפ חדש. באמריקה נישא טריפ אלוהי זה את התווית של Jesus Freaks בארץ עברו צעירים מן הבהותמה אל הקצה האורתודוכסי ביותר של הדת היהודית. אחרי "הרב אקא" (איקא ישראל) ו"הרב פופיק" (מרדכי ארנון) התפרסם השנה "הרב ארי" — הברון אורי זוהר, שהחל מר פיע בתוכנית-בידור בטלוויזיה כשהוא לבוש ארבע-כוכי פות והבוש-כיסף.

אולם מעבר לתופעות אופנתיות אלה, החלה הדת המאורגנת השנה בנינוק מחדש, העלול להיות בעל משמעות לטווח ארוך מאד. המיפלגה הלאומנית-דתית הצטרפה לקואליציה של **בנימין** והשתלטה טוטאליט על החינוך, כשמנוי וגמור עם השר **זבולון המר** לחסל כל זכר של חינוך חילוני. מדינה תוך חמש עד שנה זו, התלויה באגודת-ישראל, מבטיחה אף היא כפייה דתית גוברת בכל השטחים. נראה כי לא רק ארי זהר וחבריו, אלא מדינת ישראל כולה צפויה לטריפ אלוי הי מממשך.

היתה זו ללא ספק שנתו של הכדורסל הישראלי. בתשל"ז הושג ההישג הספורטאי הנכבד ביותר שהשיגו אי-פעם ספורטאי אי נבחרת ספורט ישראלית. קבוצת הכדורסל של מכבי תל-אביב התעלתה מעל עצמה וזכתה בגביע אירופה לקבוצות אלופות אחרי שהביסה את אריות הכדורסל האירופי. האיש שמאחרי הניצחון היה אומנם **פל ברנדי** הוותיק, שחולל את המהפכה בכדורסל הישראלי, אולם הכוכב הישראלי הבולט יותר בקבוצה, היה הכדורסלן הצעיר **מיקי ברקוביץ**, שסחף אותה לנצחונותיה הגדולים.

בכדורגל התגלו השנה מיספר כישרונות חדשים, שהמבטיח בהם היה כדורגלן מכבי תל-אביב, **בני טבנק** הצעיר, שהיה לו חלק בזכיית קבוצתו בדאבל — אליפות הליגה וגביע המדינה בכדורגל. גם בבריכת-השחייה, שם הוכנו צעירי השחינים לקראת אולימפיאדת מוסקבה, התגלו כישרונות מבטיחים, שהבולט בהם היה **אמיר הנליא**, שהספיק בינתיים לשבור כמה משיאי ישראל. ואילו בתחום האתלטיקה נותרה **אסתר שחמורוב** רויט מלכת המסלול, כשבשיליה השנה קידמה את מקומה בתחרויות הגביע העולמי בדיסלדרף עד למיקום הרביעי ברשימת הרצות למרחק 100 מטר משוכות בעולם.

כלכלה

סופר: ירדן של זהב

רפואה

מרדי: תגליח מהפכנית

תשל"ז הצטיינה בסגידה לעגלה-הזהב. הרדיפה אחר הרווחים המהירים והקלים הפכה לאידיאולוגיה של שכבות גדולות והולכות.

על רקע זה צמחה שיכבה חדשה של ספקולנטים ואנשי-עסקים זרזים, העושים סכומים אדירים בבורסה בנצלם אותה כמכשיר החסר חוקים של ממש. שבו יכול כל אחד לעשות כאוות-נפשו, כמו בארצות-הברית בשנים שקדמו למשבר של שנת 1929.

אישה-כלכלה השנה הוא מי שעשה את עשרות המילי-יונים שלו בבורסה, ואין מי שיעמוד מול **דוד סופר**. עד שנת 1972 היה סוכן-ביטוח קטן. או קנה יחד עם משקיע אמריקאי בשם **לרנצו** חברה הרשומה בבורסה, שם, באם חברת הידון לחקירות, שלא היתה פעילה, באמצעות תימרונים זרזים שהזכירו את ספסרי-המניות האמריקאיות, העלה תוך חמש שנים את שערי ירדן מכמה אלפיות ליותר מארבעת אלפי לירות המניה. סופר עצמו הפך לבעל עשרות מיליונים משלו.

רק טיבעי היה שהצוות הרפואי שמיקד את מירב תשומת-הלב הציבורית, היה הצוות שטיפל השנה פעמיים בליבו של מנחם בגין, תחילה במהלך מערכת הבחירות ואחר-כך שבו אחרי ניצחונו בבחירות. הדי"ר **שלמה לאניאדו**, מנהל היחידה לטיפול נמרץ בבית-החולים איכילוב בתל-אביב והדי"ר **אליהו לוריא**, רופאו האישי של בגין, הצליחו לחלץ את בגין מהתקף-לב קשה.

אולם הטיפול שהעניקו שניים אלה לבגין היה טיפול שיגרתני, מסור ככל שיהיה, המוענק לכל חולה-לב. האיש שהצליח לחולל סערה בעולם הרפואה הישראלי, היה הפרופסור **שלזיה מרדכי**, שעלה מגרוזיה לפני ארבע שנים והעובד כיום בבית-החולים זוננול ביפו. מרדי הביא עימו מגרוזיה תרופת-פלא, שעל פי עדויות מומחים וחולים מחוללת ניסים בטיפול בחולי סרטן העור. הנוסחה הסודית של גזל הפלאים של הדי"ר מרדי עוררה ויכוחים ומחלוקות, אך גרמה לפתיחת מחקר קליני מבוקר שתוצאתו עשויות לחולל מהפכה בטיפול בחולי סרטן העור.

